

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

 І. Д. Пасічник

«26» квітня 2024 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок», освітньо-професійної програми «Фінанси та
бізнес-аналітика»

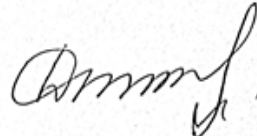
Острог – 2024

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітньо-професійної програми «Фінанси та бізнес-аналітика». / Укладачі д.е.н., проф. Кривицька О.Р., к.е.н., доц. Шулик Ю. В., викл. Новак А.Ф. Острог: НаУОА, 2024.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту (Протокол № 12 від 10 квітня 2024 року).

Завідувач кафедри
фінансів, обліку і аудиту

Ольга ДЕМ'ЯНЧУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 8 від 26 квітня 2024 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Марія МАТВІЙЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахового вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньо-професійної програми «Фінанси та бізнес-аналітика» на основі освітнього ступеня бакалавра/магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста здобутого за цією або іншою спеціальністю щодо організації та управління фінансами підприємств різних форм власності та галузей економіки у сучасних ринкових умовах.

Результати фахового вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» https://vstup.oa.edu.ua/assets/files/doc/vstup/polojennya/2024/polojennya_pc.pdf

Фахове вступне випробування відбувається шляхом комп'ютерного тестування через платформу Moodle з таких дисциплін: «Банківська система», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» та «Бюджетна система».

III. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра вступники повинні мати базову або повну вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

У розрізі зазначених вище дисциплін вступник повинен:

«Банківська система»

знати:

- суть, значення і правову основу діяльності банківських систем;
- елементи банківських систем та основні вимоги до них;
- зміст і основи нормативно-правових документів, що регулюють діяльність учасників банківських систем в Україні;

уміти:

- вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах банківництва;
- вміло використовувати методи і процедури розрахунку економічних

- нормативів комерційних банків;
- прогнозувати і знаходити шляхи підвищення ефективності діяльності комерційних банків;
- розробляти і приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестиційного портфеля комерційного банку.

«Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»

знати:

- як функціонує система фінансово-економічних відносин, що виникають у процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання;
- як визначати найбільш ефективні шляхи вкладення коштів.

уміти: застосувати набуті теоретичні знання на практиці.

«Бюджетна система»

знати:

- сутність бюджетної системи;
- види бюджетної політики;
- склад бюджетів;
- засади бюджетного планування та прогнозування;
- здійснення державних видатків.

уміти:

- використовувати отримані знання стосовно дослідження бюджетної політики України;
- аналізувати складові бюджетів;
- розраховувати видатки бюджетних установ.

IV. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА»

1. Еволюція банківської справи.
2. Сутність банківської системи та її структура.
3. Особливості побудови банківських систем у різних країнах.
4. Національний банк України. Створення та етапи розвитку НБУ.
5. Основні принципи організації та функціонування системи НБУ.
6. Підзвітність НБУ. Економічна самостійність НБУ.
7. Взаємовідносини НБУ з органами державної влади.
8. Органи управління і структура НБУ.
9. Основи грошово-кредитної політики.
10. Види банківських установ та їх функції.
11. Порядок реєстрації банківських установ.
12. Ліцензування банківської діяльності.
13. Організаційна структура та управління банком.
14. Склад та структура ресурсів банку.
15. Формування власного капіталу банку.

16. Депозитні операції банків.
17. Кореспондентські відносини між банками.
18. Система електронних платежів.
19. Напрями та критерії фінансового аналізу діяльності комерційних банків.
20. Структура балансу комерційного банку.
21. Капітал, активи та зобов'язання комерційного банку.
22. Аналіз прибутковості банку.
23. Особливості регулювання банківської діяльності.
24. Структурна побудова системи банківського нагляду в Україні.
25. Фінансовий механізм державного регулювання банківської діяльності: сутність завдання та інструменти.
26. Місце фінансової безпеки у системі фінансової безпеки країни.
27. Ключові характеристики фінансової безпеки банку.
28. Зовнішні та внутрішні загрози діяльності банку.
29. Внутрішні та зовнішні інструменти забезпечення фінансової безпеки.
30. Основні завдання фінансової безпеки банків.
31. Котирування валюти. Крос-курс.
32. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.
33. Система банківського нагляду в Україні.
34. Види банківського контролю.
35. Причини утворення і тенденції розвитку об'єднань банків в Україні.
36. Асоціації банків і саморегулювні організації на ринку банківських послуг.
37. Банківські картелі і трести.
38. Світова банківська система: структура та особливості організації взаємовідносин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система /навч.посіб./ за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с.
2. Коваленко В. В. Банківська система України : моногр. / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.
3. Кузнецова С.А. Банківська система [текст] : навч. посіб./ С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З. С. Пестовська) ; за ред. С.А. Кузнецової. – К. : «Центр учбової літератури», 2014 – 400 с.
4. Арбузов С.Г. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. – 504 с. – (Інституційні засади розвитку банківської системи України).
5. Ковальчук К. Ф. Банківські операції: Навч. посіб. / К.Ф. Ковальчук, І.В. Вишнякова, Л.М. Савчук, І.Г. Сокиринська — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 232 с.

6. Вовчак О.Д. Руцишин Н.М. Банківська справа: Навчальний посібник. - Львів: «Новий Світ-2000», 2010.- 560 с.

Додаткова

1. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про Національний банк України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
4. Про платіжні послуги: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
5. Про валюту і валютні операції: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
6. Про спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1985-19#Text>
7. Про фінансову реструктуризацію: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text>

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

1. Сутність фінансової діяльності на підприємстві.
2. Економічна сутність капіталу.
3. Форми фінансування діяльності підприємства.
4. Основні критерії прийняття фінансових рішень.
5. Особливості фінансування діяльності великих та середніх підприємств.
6. Особливості фінансування діяльності малих підприємств.
7. Класифікація джерел фінансування діяльності підприємства.
8. Характеристика моделей фінансування оборотних активів на підприємстві.
9. Характеристика ідеальної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
10. Характеристика компромісної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
11. Характеристика консервативної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
12. Характеристика агресивної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
13. Комерційна концесія як метод фінансування діяльності підприємства.
14. Лізинг як метод фінансування діяльності підприємства.
15. Сутність дивідендної політики.
16. Характеристика підходів до обґрунтування оптимальної дивідендної політики.
17. Фактори, що визначають дивідендну політику.
18. Види дивідендної політики.

19. Порядок виплати дивідендів.
20. Джерела дивідендних виплат.
21. Ефективність дивідендної політики.
22. Особливості формування капіталу новоствореного підприємства.
23. Методи оптимізації загальної потреби в капіталі.
24. Поняття оптимізації структури капіталу.
25. Методи оптимізації структури капіталу новоствореного підприємства.
26. Особливості фінансування необоротних та оборотних активів на підприємстві.
27. Механізм управління операційним левериджем.
28. Склад позикового капіталу підприємства та механізм його залучення.
29. Політика залучення позикового капіталу.
30. Управління залученням банківського кредиту.
31. Управління фінансовим лізингом.
32. Управління облігаційною позикою.
33. Управління залученням товарного (комерційного) кредиту.
34. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю.
35. Сутність поняття “реструктуризація” підприємства.
36. Етапи здійснення реструктуризації.
37. Види реструктуризації на підприємстві.
38. Фінансова реструктуризація на підприємстві (фінансовий леверидж).
39. Виробнича реструктуризація на підприємстві (операційний леверидж).
40. Взаємозв’язок операційного та фінансового левериджу.
41. Основні засади ЗЕД підприємств.
42. Характеристика міжнародних джерел фінансування ЗЕД підприємств.
43. Особливості здійснення толінгових операцій.
44. Сутність та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємств.
45. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції на підприємстві.
46. Методика відображення фінансових інвестицій у звітності підприємства.
47. Форми реальних інвестицій та особливості управління ними.
48. Фінансові інвестиції та особливості управління ними.
49. Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації.
50. Сутність та завдання контролінгу на підприємстві.
51. Класифікація функцій контролінгу.
52. Характеристика видів стратегії санації підприємства.
53. Бюджетування як один з інструментів оперативного контролінгу.
54. Характеристика методів контролінгу.
55. Факторний аналіз відхилень.
56. Аналіз точки беззбитковості.
57. Сутність та види бенчмаркінгу.
58. Вартісний аналіз.
59. Портфельний аналіз.
60. SWOT-аналіз.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Господарський кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
4. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
6. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>
7. Про заставу: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
8. Про оплату праці: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Аранчій В. І. Фінансова діяльність підприємств : [навчальний посібник] / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, О. Ю. Смолянська, Л. В. Черненко. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – с. 14 – 22.
10. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посібник] / О. О. Терещенко – К. : КНЕУ, 2003. – с. 11 – 58.
11. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навчальний посібник] ; під ред. І. В. Зятковського. – Тернопіль : «Економічна думка», 2005. – с. 10 – 99.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

1. Сутність та склад бюджетної системи.
2. Принципи бюджетної системи.
3. Суть бюджету як фінансового плану.
4. Склад бюджету.
5. Призначення бюджету держави в ринковій економіці.
6. Сутність бюджетного устрою.
7. Бюджетна класифікація.
8. Бюджетна політика.
9. Бюджетне планування та бюджетне прогнозування.
10. Сутність бюджетного дефіциту та причини його виникнення.
11. Бюджетний профіцит і його наслідки.
12. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
13. Суть та форми державного кредиту.
14. Бюджетний процес.
15. Сутність міжбюджетних відносин.
16. Призначення і роль місцевих бюджетів.
17. Місцеві податки та збори.

18. Класифікації доходів бюджету.
19. Доходи державного бюджету України.
20. Доходи і видатки спеціального фонду Державного бюджету України.
21. Особливості розмежування доходів та видатків місцевих бюджетів.
22. Форми міжбюджетних відносин в Україні.
23. Роль загальнодержавних податків та зборів.
24. Видатки державного бюджету.
25. Класифікація видатків бюджету.
26. Бюджетне фінансування та відповідальність розпорядників бюджетних коштів.
27. Кошторисне фінансування.
28. Бюджетне нормування.
29. Необхідність та склад видатків на розвиток економіки.
30. Видатки бюджетів на фінансування окремих галузей економіки.
31. Видатки бюджетів на науку та фундаментальні дослідження.
32. Фінансова підтримка малого бізнесу з боку держави.
33. Основні форми та фінансування надання соціальних гарантій населенню України.
34. Допомоги населенню України з Державного бюджету України.
35. Пенсійне забезпечення за рахунок Державного бюджету України.
36. Фінансове забезпечення освіти в Україні.
37. Джерела фінансування вищої освіти в Україні.
38. Фінансування охорони здоров'я в Україні.
39. Загальні основи фінансування культурно-мистецьких закладів.
40. Витрати на фізичну культуру, спорт і рекреацію.
41. Видатки бюджету на національну оборону.
42. Фінансування правоохоронних органів.
43. Видатки на державне управління.
44. Сутність державного боргу та його структура.
45. Основи обслуговування державного боргу та методи його управління.
46. Бюджетна безпека.
47. Боргова безпека.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Податковий кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Про державний бюджет України (на відповідний рік): Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>
5. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>

7. Про пенсійне забезпечення: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>

8. Постанова КМУ «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-%D0%BF#Text>

9. Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-2021-%D0%BF#Text>

10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12#Text>

11. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.

12. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. 392 с.

13. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 624 с.

14. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Фахове вступне випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістр на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, ступеня магістра) проводиться у тестовій формі з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Бал фахового вступного випробування визначається як сума балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь за одне тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальна оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування виставляється системою Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводиться у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення бала за виконання завдань фахового вступного випробування, обрахованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100-200 балів

1	100	4	120	8	160
1,1	100	4,1	121	8,1	161
1,2	100	4,2	122	8,2	162
1,3	100	4,3	123	8,3	163
1,4	100	4,4	124	8,4	164
1,5	100	4,5	125	8,5	165
1,6	100	4,6	126	8,6	166
1,7	100	4,7	127	8,7	167
1,8	100	4,8	128	8,8	168
1,9	100	4,9	129	8,9	169
2	100	5	130	9	170
2,1	101	5,1	131	9,1	171
2,2	102	5,2	132	9,2	172
2,3	103	5,3	133	9,3	173
2,4	104	5,4	134	9,4	174
2,5	105	5,5	135	9,5	175
2,6	106	5,6	136	9,6	176
2,7	107	5,7	137	9,7	177
2,8	108	5,8	138	9,8	178
2,9	109	5,9	139	9,9	179
3	110	6	140	10	180
3,1	111	6,1	141	10,1	181
3,2	112	6,2	142	10,2	182
3,3	113	6,3	143	10,3	183
3,4	114	6,4	144	10,4	184
3,5	115	6,5	145	10,5	185
3,6	116	6,6	146	10,6	186
3,7	117	6,7	147	10,7	187
3,8	118	6,8	148	10,8	188
3,9	119	6,9	149	10,9	189
		7	150	11	190
		7,1	151	11,1	191
		7,2	152	11,2	192
		7,3	153	11,3	193
		7,4	154	11,4	194
		7,5	155	11,5	195
		7,6	156	11,6	196
		7,7	157	11,7	197
		7,8	158	11,8	198
		7,9	159	11,9	199
				12	200

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування складає 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання фахового вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен абітурієнт під час складання фахового вступного випробування повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших абітурієнтів, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з абітурієнтами, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення фахового вступного випробування;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.